

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cencoglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljke in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopis se ne vračajo, nerankirano
pisma se ne sprejemajo - Uredništvo
telefon št. 2050, upravnništvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cenzorni
račun: Ljubljana števil. 10.650 in 10.349
za inserate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Problem slovenske zemlje

Slovenci nismo bogat narod. Mi ne moremo kupovati večine svojih potreb zunaj, kakor delajo bogate dežele, ampak smo v prvi vrsti navezani na naše lastne pridelke. Problem zemlje je za nas problem kruha, za katerega prosimo dan na dan. To je prva naša prošnja. Sicer ne živi človek samo od kruha, toda v prvi vrsti od kruha.

S tem pa problem naše zemlje še ni izčrpan. Ako bi bilo to vse, bi brez drugega pritrtili onim, ki pravijo: industrializirajmo deželo, ker to se izplača bolj kot naše revno kmetijstvo. Vrednost zemlje ni le v njenem materialnem donosu, ampak ona ima tudi socialno vrednost, ker ne rodi le žita in vina, ampak tudi ljudi. Prav, kakor je povedal stari Virgil: »Zemlja, mati žetve in mati junakov!«

Zemlja izoblikuje ljudi. Ona ne dovaja samo narodu neizčrpnih rezerv, ki ohranjajo njegovo fizično zdravje, ki čuvajo njegovo rodovitnost in stalnost, temveč edino ona mu ohranja celo njegovo človeško dostojanstvo. Stroj večkrat človeka zasužnji in si ga podredi v mehničnega pomočnika, delo zemlji pa sili človeka, da razvije vse svoje telesne in duševne vrline.

Naša zgodovina nam priča, da je bila zemlja tista, ki je izoblikovala naš slovenski rod in da je iz nje izraslo vse, kar je specifično našega najboljega in da je v njej utemeljeno, kar je najgloblje in najlepše rodila slovenska duša.

A množje se znamenja, da naša zemlja ni več tako ljubljena. Če beremo Erjavčev »Kmetiško vprašanje«, najdemo marsikaj, kar on našega človeka iz rodne grude. A ta proces se ne more nadaljevati, ne da bi prišlo v krizo naše narodno življenje, kajti problem zemlje je problem človeka, ali bolje rečeno: je vprašanje o eksistenci stalnega družinskega ognjišča, skratko, načeto je vprašanje o slovenski družini.

Kadar govorimo o družini, ali ne prezremo večkrat tega, kar je bistvenega, kar predvsem ostvarja družino — in to je žena, gospodinja. Če pravi naš narod v ljudski modrosti, da dobra gospodinja podpira tri vogle pri hiši, je to popolna resnica. Kmet je priraščen na zemljo, to je lepa beseda. Res pa je, da je navezan tudi na svojo ženo. Če bo ona zapustila grudo, ji bo sledil. Človek bo zapustil očeta in mater in se bo držal žene, pravi sv. pismo. Kmečki fant bo zapustil polje in grudo in bo sledil dekletu v mesto. Če gledate po mestih mrzlično zidanje novih stanovanj, ali ni zadnje gibalo temu volja žene? In če gledate, kako propadajo kmetije in razpadajo gospodarstva, ali ni volja žene, pred katero se hotenje moža, kakor uči skušnja, redno izkaže za brezmočno.

Zameri se kmečkimi fantom, da nočejo ostati na kmetijah, ampak se trudijo za službe pri orožništvu, pri železnici, v tovarnah, v rudokopih... Ali bi ne bilo bolj pravično, če rečemo, da so predvsem dekleta, ki hočejo biti žene orožnikov, železničarjev, tovarniških delavcev, rudarjev — a ne kmetov. Ali ni res, da kmečki fant vedno težje dobi dekleta, ki bi se hotela z ljubeznijo oprijeti kmečkega življenja. In kolikrat se zgodi, da dekla pred poroko zakrije svoje želje, a potem moža toliko časa nadleguje in naganja, da prodata vse skupaj in se preselita v mesto.

Mislimo, da ni presmelo, ako trdimo, da je kriza našega kmetiškega gospodarstva v precejšnji meri kriza našega kmečkega ženstva. Vprašanje je samo, ali one, ki beže z domače grude, nočejo ali ne morejo več tamkaj ostati? Torej, ali so moralni vzroki ali pa jim je iskati izhaja na gospodarskem polju.

Beg z dežele je važno socialno vprašanje. Socialnim problemom pa ne leže na dnu nikdar le moralni kakor tudi ne le ekonomski vzroki, ampak se oboji prepletajo med seboj.

To je gotovo, da čar mest privablja kmečko prebivalstvo. V mestih je svetloba in vrvenje, veliko je mogoče videti in je človek sam opažen. Življenje je mnogo bolj svobodno, zdi se, da je vse dovoljeno; drug o drugem vemo le malo in vse se hitro pozabi. Vsi ti psihološki momenti vplivajo še bolj na žensko kot možko dušo.

Vendar pa bi se varali, ko bi le s tega vidika presojali problem. Ni le kino, ki fasciniira ženski svet in pa oni umetnik, ki napravi trajno kodranje las, ampak treba nam je vzeti žensko tudi kot gospodinjo in to v prvi vrsti. V mestu je plin, s katerim lahko kuha, je vodovod v kuhinji, je električna razsvetljava. Doma na deželi pa je vodnjak globok in včasih daleč in škafi so težki... Doma je često težko delo, še težje, ker manjka delovnih moči in tudi zato, ker se ne gospodari umno in se ne izrabijo moderne pridobitve. Ob teh dejstvih in tako bukolično in navdušeno opisovanje lepote kmečkega življenja pri onih, ki ga prenašajo, ne moremo povzročiti drugega kot pomeh. — R. Bazin pravi, da se francoska kmetica pred poroko vedno vpraša: Kako bom mogla živeti? Mislimo, da je isto vprašanje tudi na jeziku slovenske kmečke žene.

Gotovo je, da bi se moralo kmečki ženi

Zastopnika

Ljubljane in Maribora v Belgradu

Radi finančnih zadev obeh mestnih občin — Za regulacijo Ljubljance naj prispeva tudi država

Belgrad, 16. septembra. (Tel. »Slov.«) V Belgradu se mudi mariborski župan dr. Juvan in zastopnik ljubljanske mestne občine, profesor Evgen Jarc. Zastopnika obeh največjih slovenskih občin sta prispela v Belgrad radi finančnih zadev svojih občin. Vsled uvedbe novega zakona o pobiranju trošarin in doklad za alkoholno pijačo sta obe občini zelo prizadeti in trpi posebno mariborska občina pri tem primanjkljaj 3 in pol mil. dinarjev. Poleg tega je mariborska občina angažirana tudi pri odplačevanju svojih stanovanjskih hiš, za kar se del vsote istotako steka iz doklad na alkoholne pijače.

Zastopnik Ljubljane, profesor Jarc je prišel v Belgrad ne samo radi občinskih finančnih zadev, temveč v glavnem, da bi dosegel, da bi se končno pričelo z regulacijo Ljubljance. Mestna občina ljubljanska ima v ta namen na razpolago gotova sredstva, nadalje je dobila vire, iz katerih bi priteklo nekaj novih milijonov, poleg tega naj bi tudi država vsako leto ustavila v svoj proračun gotovo vsoto, ki ne bi presegala 1 milj. na leto. Zastopnika obeh največjih slovenskih občin Ljubljane in Maribora sta se za jutri prijavila v finančnem ministrstvu.

Zakon o povzdigi kmetijstva dobi novo stilizacijo

Pripravljen je zakon o agrarni reformi

Belgrad, 16. sept. (Tel. »Slov.«) Iz kmetijskega ministrstva smo dognali, da se je po podpisu zakona o povzdigi kmetijstva ugotovilo, da so se v zakon uvrstile gotove napake. Zakon so namreč v zadnji stilizaciji predetajno izdelali ter so se tako pojavile nekatere strokovne napake. Tako n. pr. predvideva zakon vzorne kmetije v velikosti 2 ha, na katerih naj bi se gojilo žito, vrtnarstvo, selekcijski travniki, selekcijska plemenska živina itd. Sedaj so ugotovili, da je na zemljišču 2 ha nemogoče vpeljati tovrstno vzorno kmetijo. Povdarja se nadalje, da novi zakon predvideva ustanovitev okrajnih kmetijskih poročevalcev. To je važno predvsem za Slovenijo, kjer ta ustanova do sedaj ni obstajala. Slovenija je imela okrajne kmetijske nadzornike. Poljedelska uprava v Sloveniji bi se

morala ukiniti in se njena organizacija prilagoditi novemu sistemu, ali pa naj pride v zakon neka izjema za Slovenijo. Z ozirom na vse to se govori, da bodo objavo tega zakona za nekaj časa odložili, da bi med tem formalne napake popravili.

Kmetijsko ministrstvo pripravlja kot zadnji zakon, zakon o agrarni reformi, ki so ga te dni dovršili v konceptu. Osvojena so načela, ki so bila pred dnevi objavljena v službenem poročilu. — Veleposestva naj se omeje na nižjo mero, kakor do sedaj. Čisti katastralni donos za posamezna zemljišča pa se naj kot podlaga za odškodnino lastnikom zemljišč, v kolikor gre za travnike, pomnoži s 100, kolikor za njive, pa s 60. To bi bila glavna podstava, na kateri naj se zgradi nova zakon.

Velik uspeh zagrebškega velesejma

Zagreb, 16. sept. (Tel. »Slov.«) Danes so zaključili zagrebški velesejem. Funkcionarji velesejma so izjavili, da je bil letošnji velesejem eden najbolj uspešnih, kar se jih je priredilo v Zagrebu. Zaključitveni je bilo zelo veliko trgovskih poslov. Higienska razstava bo ostala odprta še do 6. oktobra. Istočako je podaljšana tudi gostilničarska in hotelirska razstava, da bodo imeli priliko ogledati si jo tudi udeleženci gostilničarskega in hotelirskega kongresa, ki se bo vršil v Zagrebu. Od 3. do 6. oktobra bo velesejem priredil razstavo vrtnarstva, posebej sočivja, perutinarstva, sadjarstva in vinogradništva.

Prof. Totomianz na občnem zboru GSSZZ

Belgrad, 16. septembra. (AA) Sinoči je prispel v Belgrad sloviti gospodarski strokovnjak in zadrudni teoretik prof. Totomianz. Na postaji so ga pozdravili zastopniki Glavnega saveza srbskih zemljoradniških zadrug, čigar gost bo prof. Totomianz tekom svojega bivanja v Belgradu. Na kongresu zadrug, ki bo odprt 19. t. m., bo prof. Totomianz predaval o zadrudnem pokretu in o bodočnosti zadrudništva sploh.

Zakon o trgovinskem sporazumu s Finsko objavljajo današnje »Službene Novine«.

njeno delo olajšati in da bi ji ostalo res delo, ki je striktno le zanjo. Moški svet se je navadil, da ga žena podpre z delom, ki sicer ni vedno kvalificirano, a je poceni in je dobičkonosno. To se dogaja v vseh panogah. Toda, ko bi se ženi vrnilo njeno poklicno delo, bi bilo tudi za narodno gospodarstvo mnogo bolj plodonosno. Za primer vzemimo Belgijo. Leta 1913 je bilo v Belgiji 12 milijonov perutnine in na kokoš je prišlo povprečno 85 jajc na leto. Leta 1928 pa navaja statistika 24 milijonov perutnine in na eno kuro letno 103 jajc. Skupen donos jajc znaša v tem letu dve in pol milijarde, kar predstavlja vrednost dveh milijard frankov! Za primer naj navedemo, da znaša vrednost produkcije iz vseh belgijskih premo-gokopnih revirjev letno tri milijarde.

Ni dvoma, da bi tudi naša slovenska kmečka žena, ko bi se jo razbremenilo od težkih možkih opravil, ki jih mora večina današnje vršiti, bolj posvetila gospodinjstvu, na katero ga ne bi zrla le iz gospodarskega, temveč tudi

Ustanovni občni zbor Jug. mlekarškega društva

Zagreb, 16. sept. (Tel. »Slov.«) Včeraj se je tu vršil ustanovni občni zbor Jugoslovanskega mlekarškega društva za vso državo. Zborovanje se je vršilo v prostorih Društva sv. Jeronima ter so se ga udeležili delegati iz vseh krajev države. Predavanje o potrebi mlekarškega društva je imel ravnatelj Samopomoči Gortan. Po njegovem predavanju se je razvila debata, nakar se je osnovalo mlekarško društvo. Za predsednika glavnega odbora je bil izvoljen Modli, za podpredsednika Gortan in Obersnel, od Slovencev pa Josip Sabec, ing. Rado Lah in Anton Rože. Izven dnevnega reda je imel predavanje v slovenskem jeziku Ivan Benko, ki je poročal o stanju naših mlekar in mlekarškega osebja, kakor tudi o uspehih naše šole za mlekarstvo v Škofji Loki. Jugoslovansko mlekarško društvo v Zagrebu ima svoj sedež v Šenoini ulici 30.

Iz hrv.-kat. starešinstva

Zagreb, 16. sept. (Tel. »Slov.«) Včeraj se je vršil letni občni zbor hrvaškega katoliškega akademškega starešinstva. Na skupščini so poročali dr. Ščetinec, dr. Simrak, profesor Grgec in Matulič. Izvoljen je odbor, ki je sestavljen večinom od starejših članov. Posebno se je razpravljalo o eventualni mednarodni reprezentaciji hrvaških katolikov, posebno v zvezi z zadnjimi dogodki na skupščini »Pax Romana«, kjer je Jugoslovane zastopal Madjar dr. Nagy.

iz občne človeškega stališča. Vzbudilo bi njeno zanimanje in ostala bi rajši na kmetiji.

Sistematičen pouk v šoli, v društvu, v gospodinjstvih težajih in ob vsaki priliki pa mora kmečkemu dekletu odpirati lepote kmečkega življenja. Ostroti kmečkega življenja so bolj vidne kot prednosti, ki leže največ na duševnem polju. Gotovo je, da kmečko življenje bolj očuva družinsko srečo. Samota, ki kraljuje nad domovi, družini in veže družinske člane drug na drugega, vrvež mest pa razdružuje in trga družine.

Naloga krščanstva je bila vedno, da prenavlja življenje. Ob vabečih klikih modernega življenja, ki vabi kmečko žensko mladež na široke ceste mest, je treba vedno intenzivneje poučevati, da prava sreča ni v uživanju, ampak v zadovoljnosti s tem, kar imamo. Seveda pa je treba tudi ekonomsko podpirati kmečko gospodarstvo, da bodo oni, ki ostajajo na kmečki grudi, dobili pogum in zaupanje in celo ponos, da pripadajo kmečkemu stanu.

Kralj v Bosni

Sarajevo, 16. sept. AA. Nj. Vel. kralj je davi prispel iz Ilidže v Sarajevo, kjer si je ogledal pirotehniko. Odtod je odšel v tabor kralja Aleksandra I. Po obisku na vojaškem poveljstvu se je Nj. Vel. kralj vrnil z avtomobilom v Ilidže.

Predsednik vlade v Mostaru

Mostar, 16. sept. (A. A.) Davi ob 7 je predsednik vlade general Petar Živković odpotoval iz Sarajeva in dospel ob 10.45 v Mostar. Spremljal ga je šef njegovega kabineta. Odšel je najprej na okrajno sodišče, kjer so mu bili predstavljeni posamezni sodniki, nato pa je krenil na veliko županstvo. Tu mu je veliki župan Ivanišević podal poročilo o splošnem stanju v mostarski oblasti, nakar so mu bili predstavljeni posamezni referenti, ki so mu poročali o stanju v posameznih strokah splošne uprave. General je bil s poročili izredno zadovoljen.

Vrhovni zakonodajni svet

Belgrad, 16. septembra. (AA) Vrhovni zakonodajni svet je imel danes od 16 do 17 in pol seje, ki so ji prisostvovali kot referenti v imenu ministrstva prosvete Janko Šuman, predsednik uprave za zaščito industrijske lastnine, za ministrstvo financ šef oddelka Božidar Mijušković. Na seji so pretresali zakon o avtorskem pravu. Prihodnja seja bo jutri 17. t. m. Na tej seji se bo nadaljevala razprava o istem predmetu.

Sprememba v konzularni službi

Zagreb, 16. sept. (Tel. »Slov.«) Dosedanji češkoslovaški generalni konzul v Zagrebu Andrija je poklican na novo službeno mesto v zunanjem ministrstvu v Pragi. Z neobičajno finim taktom si je pridobil simpatije vseh Zagrebčanov ter je znal ustvariti intimne vezi med zagrebškim meščanstvom in v Zagrebu živečimi Čehoslovaki.

Nemški zdravniki na našem Jadranu

Split, 16. sept. (Tel. »Slov.«) Jutri pride v Split 110 nemških zdravnikov iz Češkoslovaške, ki si bodo ogledali vso jadransko obalo. Za njimi pa se pričakuje izlet nadaljnjih 100 nemških zdravnikov iz Rajha. Ta izlet je organiziral znani urad za potovanja »Ilfa«.

Slovo čeških akademikov

Belgrad, 16. sept. AA. Člani visoke šole političnih ved v Pragi, ki so prepotovali našo državo v naučne svrhe, so poslali centralnemu presburoju iz Maribora naslednje brzojavko: Zapuščajoč Vašo divno domovino se hvaležno spominjamo Vašega gostoljubja.

Zivorejska razstava v Koprivnici

Belgrad, 16. sept. AA. Danes je obiskala ministra za trgovino in industrijo delegacija iz osiješke oblasti, ki ga je povabila na veliko živorejsko razstavo v Koprivnici dne 27. septembra. To bo največja razstava te vrste v državi, ker je znano, da spada osiješka oblast glede živoreje na prvo mesto v državi. Po dosedanjih pripravah sodeč, pa bo ta razstava nadkrilila vse dosedanje razstave v Osijeku.

Kongres lekarniških pomočnikov

Split, 16. sept. (Tel. »Slov.«) Včeraj in danes so imeli v Splitu kongres lekarniški pomočniki iz vse države. Na kongresu so razpravljali o stanovskih vprašanjih in podali poročilo o delu uprave v preteklem letu. Nato so imeli predavanje Zmegeč, Marjanovič, Kečić, Berkeš in Iskra. Sprejeli so statute za podporni fond nezaposlenim lekarnarskim pomočnikom. Sklenili so tudi zahtevati posebne takse za izdajanje zdravil ponoči in ustanovitev fonda za študijske podpore lekarnarskih pomočnikov.

Belgrajske vesti

Belgrad, 16. sept. (AA.) Pomočnik ministra financ dr. Fran Gospodnetič, ki se je nahajal v Dalmaciji na letovanju, se je davi vrnil v Belgrad.

Belgrad, 16. sept. (AA.) Šef grškega presburoja Minardis je prispel včeraj v Bitolj, kjer je pozdravil francoskega publicista Hensellesa. Zvečer sta oba odpotovala na grško ozemlje.

Otvoritev Solunskega velesejma

Solun, 16. sept. (AA.) Včeraj je bil na svečan način otvorjen 4. mednarodni solunski sejem. Otvoritvi so prisostvovali grški minister za poljedelstvo, minister prometa Gonatas, minister pravde, solunski senator Dingas, guverner grške Makedonije, komandant armadnega zbora, konzularni zbor in predstavniki vojaških in civilnih oblasti. Predsednik sejma Varlanidis, minister pravde Dingas in zastopnik pirejske trgovske zbornice Paraskenopoulos so v svojih nagovorih povdarjali pomen solunskega sejma za napredok drškega gospodarstva in njegove zasluge za razvoj trgovinskih odnošajev z drugimi državami. Od tujih držav so zastopane na solunskem sejmju s svojimi posebnimi državnimi paviljoni Madžarska, Rumunija in pa Albanija. Od grških proizvodov vzbujajo največjo pažnjo paviljon grozdja, tobačnih izdelkov in paviljon orientalskih preprog.

Velike manifestacije v Indiji

Pariz, 16. sept. (AA.) Havas poroča iz Kalkute, da so bile na postaji Hovras, kamor je prispelo truplo zaradi gladovne stavke v zaporu preminulega indijskega voditelja Jabinranata, prirejene ogromne manifestacije, katerim je prisostvovalo 150.000 oseb.

London, 16. sept. (Tel. >Slov.<) V indijski zakonodajni skupščini je bil s 55 glasovi proti 47 glasovom sprejet predlog Inda Nehruja, ki napada vlado radi njenega postopanja proti indijskemu narodnemu voditelju Dasu, ki je umrl radi gladovne stavke.

Izpraznitev Porenja

Frankfurt ob Meni, 16. sept. (Tel. >Slov.<) Vest >Daily Expressa<, da bodo francoske čete po odhodu angleške posadke v wiesbadenskem pasu nadomestile angleške vojske, nikakor ne odgovarja resnici. Potem, ko se bo poveljstvo porenjskih čet preselilo iz Koblenza v Wiesbaden, se bo sicer res v Wiesbaden preselilo stražno poveljstvo, ki pa ne bo večje kot ena četa. O zamenjavi angleških čet po francoskih že radi tega ne more biti govora, ker ostane angleški pas tudi po umaknitvi angleških čet de iure zasedeno ozemlje do popolne izpraznitve.

Königstein, 16. sept. (Tel. >Slov.<) S parado ob koncu tedna so se angleški častniki poslovili od Königsteina. Danes se je izvršil tam prvi akt nemške severnosti s tem, da se je del bivališč, ki so bila zasedena, izročil zastopnikom nemške oblasti v Königsteinu.

Umorjeni misijonarji

Ičang, 16. sept. (Tel. >Slov.<) V vasi Ljantang v provinci Hupe so banditi umorili škofa Crudo Jana in dva frančiškana, patra Bruna in Huberta. Vsi trije umorjeni misijonarji so iz Limburga v Belgiji.

Milijarder izginil

Pariz, 16. septembra. (Tel. >Slov.<) Ameriški milijarder Marks, solastnik velikega industrijskega podjetja v Ohio, je po poročilu >Matina< na zagoneten način izginil z ladje >Homerica< na potu iz New Yorka v Cherbourg. Zadnjič so ga videli v četrtek zvečer v ladijski restavraciji. Pri prihodu v Cherbourg je pristaniška policija zapečatila njegovo prtljago in javila kriminalnim oblastem, da je Marks neznan kje izginil.

Sahovski turnir

Wiesbaden, 16. septembra. (Tel. >Slov.<) Včeraj prekinjena 6. šahovska igra med Aljehinom in Bogoljubovom se je danes nadaljevala. Napravila pa sta samo 7 potez, nakar se je Aljehin udal. Stanje: Aljehin 2, Bogoljubov 2 dobljeni partiji, 2 remis. Jutri se bo igrala 7. partija.

Budimpešta, 16. sept. (Tel. >Slov.<) Danes se je odigralo poslednje kolo mednarodnega šahovskega turnirja. Brinckmann je premagal Przepiorko v francoski partiji po 69 potezah. Partija Canal—van den Bosch je končala remis s skandinavsko igro po 61 potezah. Capablanca je premagal Vajdo v damskem gambitu po 33 potezah. Colle je premagal Thomasa po otvoritvi z damskim kmetom v 24 potezah. Havasy je premagal Tartakowerja z lepim žrtvovanjem v damskem gambitu po 35 potezah. Steiner je premagal Monticellija po otvoritvi z damskim kmetom v 36 potezah. Rubinstein je premagal Prokeša po thornwaltski otvoritvi v 25 potezah. — Končni rezultati so: Pevo nagrado 1500 pengöjev je dobil Capablanca z 10 in pol točkami; drugo nagrado 1200 pengöjev Rubinstein z 9 in pol točkami; tretjo nagrado 900 pengöjev Tartakower z 8 točkami. Na četrtem in petem mestu sta Thomas in Vajda s 7 in pol točkami. Na šestem Steiner s 7 točkami. Na sedmem in osmem Colle in Havasy s 6 in pol točkami. Na devetem Przepiorka s 6 točkami. Na desetem in enajstem Monticelli in Canal s pet in pol točkami. Na dvanajstem van den Bosch s 4 in pol točkami. Na trinajstem Brinckmann s 4 in na štirinajstem mestu Prokeš z 2 in pol točkami.

Papež zavrača Mussolinija

Oster odgovor — Papež brani svobodo Cerkve — Fašistični listi napadajo Sv. Očeta

Rim, 16. sept. (Tel. >Slov.<) Kakor je katoliška cerkev že ob Mussolinijevih govorih o lateranskih pogodbah zavrnila preveč samozavestne izjave predstavnika italijanske države, tako tudi sedaj ni bilo treba čakati na papežev odgovor na sobotni Mussolinijev govor. Tokrat pa je papežev odgovor tako oster in jasen, kakor se do sedaj še nikoli ni zgodilo. Mussolini je v svojem sobotnem govoru namigaval tako, kakor da je tudi Cerkve podložna državi. Papež je včeraj nagovoril romarje, ki pripadajo organizaciji italijanske katoliške mladine in rekel, da ve in da samo pozdravlja, če je katoliška mladina opazovana po številnih opazovalcih, ker bodo ti opazovalci imeli priliko, videti lepe in popolne stvari. Če se bo razen tega zgodilo, da bodo pripadniki katoliške mladine v svojem poklicu ovirani, ker so katoličani, jim bo to dalo neke vrste svetniški sijaj, posebno če se ne bodo klanjali, tudi če bi se s tem morali odpovedati kakšni koristi. Končno je

rekel papež, da bo kmalu prišel dan, ko bodo potrebne trdne duše in trdna telesa, ki bi bila v svoji veri neomahljiva in v svoji poštenosti nedotakljiva, ko bo prišel dan, ko bodo potrebovali ne samo marljive nameščence, temveč tudi ljudi, ki zvesto izpoljujejo v veri svojo dolžnost. Potem se bodo spomnili onih, ki resno mislijo na božje zakone cerkve in nosijo odgovornost pred božjim prestolom. Ta in slična jasna namigavanja papeža so povzročila v Rimu največjo nevoljo. Dočim italijanski tisk do sedaj papeža ni napadal direktno, polemizira sedaj >Giornale d'Italia< z največjo oostrostjo proti papežu. List pravi, naj papež ne načinja nobenih moralčnih vprašanj proti fašizmu, ker tudi v krogih duhovnikov in katoliškega poslovnege sveta ni vse čisto. Če se papež oddalji od Boga in pomeša med ljudi in njihove zadeve, mora biti pripravljen na reakcijo vseh Italijanov, ki ne spadajo v katoliške mladinske organizacije.

Zasedanje Društva narodov

Besedilo angleške spomenice o razorožitvi

Zeneva, 16. sept. (Tel. >Slov.<) Danes je znano besedilo predloga o razorožitvi, ki ga namerava predložiti lord Robert Cecil ob začetku razorožitvene debate v tretji komisiji. Predlog se glasi: >Zbor Društva narodov je prepričan, da je progresivno in splošno zmanjšanje oboroževanja za svet nujna potreba in izreka nado, da bo pripravljala razorožitvena komisija čim prej končala svoje delo. Mnenja je, da je treba načrt razorožitvene konvencije spopolniti in pri tem preiskati, koliko so bila sprejeta sledeča načela, ali se morajo sprejeti: a) izvršitev enakih načel za zmanjšanje in omejitev osebnega in materialnega stanja in čet na suhem, na morju in v zraku; b) omejitev bojnih sil, bodisi z omejitvijo števila ali z omejitvijo službenega časa, ali z obema metodama; c) zmanjšanje materiala, bodisi direktno s tem, da se material navede po seznamih, bodisi indirektno s tem, da se omejijo proračuni, ali po obeh metodah; d) priznanje pristojnega mednarodnega organa za nadziranje in poročevanje o izvedbi konvencije.<

Pariz, 16. sept. (Tel. >Slov.<) Trije odbori, ki so bili določeni na haški konferenci za stvarne dobave, za likvidacijo preteklosti in za zaplenjeno državno imetje v odstopenih deželah, so se danes dopoldne istočasno sestali v Parizu k prvem sejam, ki so pa bile samo formalnega značaja in so trajale samo par minut. Likvidacijska komisija bo imela svojo prvo delovno sejo jutri dopoldne.

Prisrčni odnošaji med Spanijo in Srednjo Ameriko

Zeneva, 16. septembra. (AA) Predsednik 10. skupščine Društva narodov, zastopnik države San Salvador, Guererro je priredil banket v počast delegacij, ki sodelujejo na letošnjem zasedanju Društva narodov. Na banketu je Guererro imel na prisotne nagovor, v katerem je izrazil svoje zadovoljstvo nad uspešnim delom letošnjega septemberskega zasedanja Društva narodov ter završil s pozdravom Spaniji, napram kateri goje države Srednje Amerike čuvstva ljubezni, spoštovanja in zvestobe kot k svoji rodni domovini.

Heimwehr zahteva spremembo ustave

Dunaj, 16. sept. (Tel. >Slov.<) S strani, blizu stoječe vodstvu Heimwehra, doznava Vaš dopisnik, da bo Heimwehr 21. septembra proklamiral svoje zahteve o spremembi avstrijske ustave, in sicer na velikem shodu na Heldenplatzu. Ta proklamacija se bo bistveno razlikovala od zahtev Landbunda, Velenemcev in enega dela krščanskih socialcev, soglašala pa bo samo v prvi točki glede razširjenja pooblastil zveznega predsednika, katerega ima izvoliti ves narod. Predvsem pa bo vodstvo Heimwehra zahtevalo, da se ukine splošna volilna pravica za narodni svet, ki naj bo v bodoče sestavljen na polovico iz delegatov deželnih zborov, v katerih se bo še nadalje volilo s splošno volivno pravico, na polovico pa iz delegatov posameznih stanov, skupno 150 poslancev. Zvezni svet naj se ukine, ustanovi naj se pa državni svet 12 različnih mož, ki bo imel pravico, ugovarjati proti

imenovanju ministrov, kar naj v bodoče izvršuje zvezni predsednik. Če je ta vest, ki jo je dobil Vaš dopisnik od zanesljive strani, resnična, bi dobila Avstrija tako ustavo, kakor jo je l. 1860 oktroiral v stari Avstriji Franc Jožef in katera se je že takrat označevala kot najreakcionarnejša. Lahko se smatra tudi za popolnoma izključeno, da bi se dal sedanji zvezni kacler Streuwitz porabiti kot izvršilni organ za take heimwehrske odredbe. Ravno tako tudi ni misliti, da bi se mogla v sedanjem narodnem svetu dobiti tudi samo navadna večina za tak fantastičen eksperiment. Neverjetno je dalje, da bi bivši kancler dr. Seipel, ki se je do sedaj priznaval k Heimwehru, v inozemskih intervjujih pa priznaval za demokrata, dal svoj pristanek za tak program, ki bi se mogel izvesti samo s silo.

Angleško-ameriški sporazum

London, 16. sept. (Tel. >Slov.<) Poročevalec >Timesa< iz Washingtona objavlja danes podrobnosti o načrtu angleško-ameriškega načrta za razorožitev na morju. Po tem načrtu bo dosežena pariteta med angleško in ameriško mornarico za vse ladijske kategorije v letu 1936. Razen dveh bodo Američani zgradili vseh nameravanih 15 križark. Obe državi pa bosta črtali iz svojega programa skupno 200.000 ton pri rušilcih. Jakost rušilcev se bo za vsako teh dveh držav določila v višini med 125.000 do 150.000 ton.

Ta predhodni sporazum je v principu že od obeh držav sprejet. Na ta način bosta obe najmočnejši pomorski državi sveta stopili popolnoma složni med seboj pred konferenco petih velesil, ki se bo vršila meseca decembra v Londonu in bo razpravljala o pomorski razorožitvi Francije, Italije in Japana. Ko bosta leta 1936 ameriško in angleško brodogradnje enakoštevilna, se bo lahko sklepalo o nadaljnji postopni redukciji pomorskih sil, kolikor je le-ta potrebna.

Ta sporazum se je sklenil, še preden je Macdonald dospel v Newyork. Ko dospe, se mu bo priredil sprejem, kakršnega še ni doživel noben angleški državnik v Zedinjenih državah S. A. Tako ameriško kakor angleško časopisje slavi radi tega sporazuma Mac Donald kot rešitelja domovine.

Sporazum, ki odstranja konkurenco med Ameriko in Anglijo na morju, je eden najdaletkosejših dogodkov v mednarodni politiki po vojni.

Dunajska vremenska napoved: Večinoma jasno in toplo.

Rusija mobilizira?

Mukden, 16. sept. (Tel. >Slov.<) Po oficijelnem komunikeju kitajske vlade je sovjetska vlada mobilizirala vse čete, ki so na razpolago na sibirski fronti in obenem obvestila oblasti v Vladivostoku, da se ima ozemlje smatrati v vojnem stanju. Radi tega so bili vsi Kitajci, ki stanujejo v Vladivostoku, 700 po številu internirani. General Can-co-hjan je obvestil oblasti v Mukdenu, da ruske čete ne prestando napadajo njegove postojanke.

Angleško-ruska pogajanja

London, 16. sept. (Tel. >Slov.<) Danes se tu govori oficiozno, da sta se angleška in sovjetska vlada zedinili na to, da bo dne 24. septembra zastopnik sovjetske vlade začel s Hendersonom pogajanja samo o postopku za obnovitev diplomatskih odnošajev. Sporna politična in finančna vprašanja so od novih dogovorov izključena iz pogajanj.

Razorožitvena konferenca v Londonu

Pariz, 16. septembra. (AA) Zenevski poročevalec >Petit Parisien< poroča o možnosti, da se pomorska razorožitvena konferenca sestane v Londonu v času, ko se bo v Zenevi sestala pripravljalna konferenca za splošno razorožitev. Briandovo naziranje glede razorožitve gre za tem, da se to vprašanje v vsem svojem obsegu postavi pod zaščito in nadzorstvo Društva narodov. Nato navaja poročevalec >Petit Parisien<, da je pomorski sporazum med Francijo in Italijo nemogoč, ker Italija vztraja pri svoji zahtevi in predlaga enakost s francosko mornarico v vseh ladijskih kategorijah.

Angleški trgovski minister o Združenih Evropi

London, 16. septembra. (AA) V svojem včerajšnjem govoru, ki ga je imel v Oxfordu, je angleški minister trgovine William Graham izjavil, da je bilo na mednarodni gospodarski konferenci leta 1927. sklenjeno, da bi se mednarodna trgovina razvijala čim svobodnejše in da se naj pristopi k postopnemu znižanju carinskih tarifov. Iz mnogih razlogov pa ta sklep v zadnjih letih ni bil izvajan in ni rodil nikakih uspehov. V takih okoliščinah je težnja Združenih držav Evrope samo sen, a uspeh vendarle ni izključen, ako bi države Evrope sklenile, da v prihodnjih dveh letih ne zvišajo svojih carinskih tarif in da skušajo med tem časom obstoječe carinske tarife čim več znižati.

Potrni globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da nas je po kratki in mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti, za vedno zapustila naša ljubljena sestra, teta in svakinja, gospodična

Jakobina Maschke zasebnica

Pogreb blagopokojne se bo vršil v torek, dne 17. septembra ob 5 popoldne iz mrtvaške veže splošne bolnice k Sv. Križu.

Ljubljana, 16. septembra 1929.

Žalujoči ostali.

Bombni atentatorji

Berlin, 16. sept. (Tel. >Slov.<) Vse osebe, ki so bile aretirane v Schleswig-Holsteinu ter v Hannoveru in ki so osumljene, da so se udeležile atentatov v zadnjih tednih, se bodo izročile berlinskemu porotnemu sodišču.

Vdan v božjo voljo, naznanjam v svojem in v imenu sorodnikov žalostno vest, da je moja preblaga soproga

Mimica Fatur roj. Glihar

danes v ponedeljek zvečer ob 7 po kratki bolezni Bogu vdana izdihnila svojo blago dušo.

Pogreb predrage rajneke bo v sredo ob 9 s sv. mašo zadušnico v župni cerkvi na Uncu. Predrago rajnko priporočam v molitev in blag spomin.

U n e c . - dne 16. septembra 1929.

Ivan Fatur, soprog za rodbino Fatur-Glihar.